

TROMS FYLKESKOMMUNE
Kulturetaten

Miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep

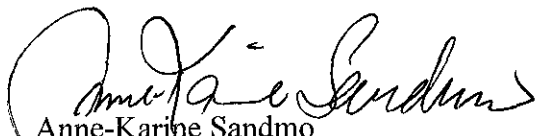
0030 OSLO

Deres ref.	Saknr.	Telefaks	Dato
	02/01710	77 62 33 67	05.07.2002
Vår ref.	Arkiv	Tlf. dir.innvalg	Saksbehandler
016742/02	C51	77 62 33 72	Anne-Karine Sandmo
<i>Oppgis ved alle henv.</i>	KPLANkulturminner		

**HØRING NOU- 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID -
UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK**

✓. Vedlagt følger høringsuttalelsen fra Troms fylkeskommune. Saken ble behandlet på møte i fylkeskulturutvalget den 21.06.02, K-sak 45/02.

Med vennlig hilsen

Anne-Karine Sandmo
Fylkeskonservator

Kopi: Fylkeskommunene
Museene i Troms
Fortidsminneforeningen i Troms

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Kulturutvalget
Møtedato: 21.06.02
Utvalgssak: 0045/02
Resultat:

Arkivsak: 02/01710
Tittel: HØRING NOU- 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID -
UTFORDRINGER I EN NY KULTURMINNEPOLITIKK

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kulturutvalget vil fremheve at kulturminneutvalgets utredning – NOU 2002:1 – FORTID FORMER FRAMTID på en grundig og seriøs måte følger opp sitt mandat om å legge grunnlag for en ny kulturminnepolitikk som bedre skal sikre vår felles kulturarv for kommende generasjoner. Kulturutvalget vil imidlertid bemerke at utredningen synes å legge hovedvekten på problematikken rundt kulturminner fra nyere tid og vedtaksfredete kulturminner, mens spørsmål knyttet til forvaltningen og vernet av automatisk fredete kulturminner ikke er drøftet tilsvarende bredt.
2. Økt vekt på formidling er et hovedpoeng hvis ønsket om å verne kulturminnene skal få gjennomslag i befolkningen. I omleggingen av kulturminneforvaltningen etter 1990 har det i alt for liten grad vært satt av ressurser til formidling. Dette har ført til liten forståelse for forvaltningens avgjørelser, og skapt et unødvendig motsetningsforhold mellom eiere/grunneiere og ”vernere”.
3. En markant større økonomisk satsning og en rettferdig fordeling av omkostningene ved fredning og vern er absolutt nødvendig, og må også gjelde alle de som har automatisk fredete kulturminner på sin eiendom.
4. Åpne og fleksible verdivurderinger der myndighetene lytter til resten av samfunnet, er viktig – ikke minst fordi vi alle har mye å lære av hverandres kunnskap og oppfatninger. Det er imidlertid behov for å utrede hvordan grunnleggende prinsipper for den nasjonale kulturminnepolitikken skal forankres i lokalmiljøene før man åpner for det store lokale mangfoldet når det gjelder verdivurderinger.
5. De ti faglige satsningsområdene som gjengis i oppsummeringen og som omtales i utredningens kap. 3.4 har en god bredde og anbefales for videre satsning.
6. Den offentlige kulturminnepolitikken må vise at det offentlige tar ansvar, både gjennom ressursbruk, men i like stor grad ved at kulturminnene må synliggjøres som noe vi alle mener har en verdi. Det må settes inn ressurser til å gjøre oss som bor i dette landet stolte av at vi har spor fra fortiden. Det må satses stort på opplæring gjennom skoleverket på alle nivåer – kulturminnekunnskap må bli en del av allmennutdannelsen på en helt annen måte enn det er i dag.

7. Plan- og bygningsloven gir allerede kommunene store muligheter til å drive aktivt vernearbeid. Erfaringen sett fra regionalforvaltningen er imidlertid at svært få kommuner har ressurser, kompetanse og motivasjon for å utnytte mulighetene. Kommunene må tilføres ressurser og kompetanse for å kunne utnytte de mange mulighetene i lovverket.
8. Kulturminneutvalget anbefaler utvidet bruk av konsekvensutredningsbestemmelsene. Konsekvensutredningssystemet slik det praktiseres i dag har en del vesentlige svakheter når det gjelder de endelige avveiningene i forhold til miljøhensyn. Kulturutvalget anbefaler at det blir gjort en evaluering av konsekvensutredningssystemet og effektene for kulturminnevernet.
9. Kulturminneutvalget foreslår å vurdere muligheten for en geografisk fordeling av ansvarsområder mellom de to forvaltningsorganene. Sametinget og Troms fylkeskommune har lang erfaring med et godt samarbeid innen kulturminneforvaltningen. Kulturutvalget vil be om at man bygger videre på de samarbeidsformene som allerede er utviklet, bl.a. når det gjelder tematisk fordeling. Samtidig vil utvalget støtte at det settes i gang en prosess i samarbeid med statlige myndigheter, med sikte på å vurdere mulighetene for effektivisering og rasjonalisering av forvaltningsarbeidet.
10. Det er behov for betydelig økning av den offentlige ressursbruken både for å sikre vern og vedlikehold av kulturminnene, og for å hindre negative holdninger hos alle dem som eier kulturminner som det forventes at de skal ta vare på, enten det er stående bygninger eller automatisk fredete kulturminner i grunnen. Både de statlige tilskuddsmidlene og ressursene til kulturminneforvaltningen må økes vesentlig. I tillegg til de skatte- og avgiftstiltakene som utvalget foreslår i kap. 9, vil kulturutvalget foreslå at det etableres en ordning med en form for kompensasjon for det å ha automatisk fredete kulturminner på eiendommen. Dette vil gi disse kulturminnene en helt annen status og kunne sikre dem mot ødeleggelse.
11. Kulturutvalget støtter synspunktene om å tydeliggjøre det offentliges plikter og eiernes rettigheter. Dette vil bety en sikkerhet for kulturminnene og bedre samarbeidsforholdene.
12. I Troms er museene blant de viktigste lokale aktørene i kulturminnevernet. Museene har nærkontakt med lokalbefolkningen og med lag og foreninger, de eier en betydelig antikvarisk bygningsmasse, de har stor lokalkunnskap og driver løpende dokumentasjon av kulturhistorie, og de innehar en bred kompetanse når det gjelder bygningsvern. Museene er også en av skoleverkets viktigste medpillere når det gjelder formidling av kulturhistorisk kunnskap. Det er likevel klart at ingen av museene vil være i stand til å ta på seg flere oppgaver uten tilførsel av ressurser, og som regel heller ikke uten tilførsel av spesialkompetanse. I en situasjon der kommunene som oftest mangler kulturvernkompetanse, vil imidlertid museene være det leddet som det er naturlig å bygge videre på for å forankre kulturvernet i lokalmiljøene. Museene vil kunne utføre en rekke praktiske kulturvernoppgaver og være regionale kompetansesentre, mens de overordnede forvaltningsoppgavene forblir i fylkeskommunen og Sametinget. I vårt fylke vil dette være en funksjonell og ressursbesparende modell for delegering av oppgaver til lokalt nivå.
13. Samarbeidet med frivillige organisasjoner er foreslått styrket. Vi har positiv erfaring med dette gjennom det arbeidet som vanligvis er lagt til de fylkeskommunale kulturetatene. Kulturutvalget ser gjerne at denne kontakten blir styrket i det fremtidige kulturvernarbeidet.

14. Registre og overvåkingssystemer har lenge vært et forsømt område for kulturminneforvaltningen. Selv om arbeidet nå er kommet godt i gang, er det enda lenge igjen til alle i forvaltningen kan benytte seg av dekkende databaser og gode IT-systemer. Kulturutvalget vil derfor støtte utvalgets forslag til satsning på disse områdene. Selv om databasene blir tilgjengelige, er imidlertid fortsatt store deler av landet ikke systematisk undersøkt for kulturminner, og innenfor gruppen automatisk fredete kulturminner fører forskningen til at det stadig identifiseres nye kategorier kulturspor som ikke er kartlagt. Databasene vil derfor aldri bli fullstendig dekkende, og det vil alltid være behov for kompetanse for tolkning og bruk av opplysningene.
15. Kulturminnekunnskap må inn i skoleverket på en langt mer grunnleggende måte enn i dag, både når det gjelder grunnskolen og videre innefor fagutdanningene.
16. Kulturminneforvaltningen samler gjennom det daglige forvaltningsarbeidet en omfattende kunnskap som sjelden blir brukt i forsknings- og formidlingssammenheng. Det må åpnes muligheter for at ansatte i forvaltningen kan forske på den kunnskapen de selv har tilveiebragt gjennom sitt daglige virke, gjerne under forutsetning av at forskningsresultatene skal formidles til et bredt publikum. Dette må skje gjennom egne forskningsprogram spesielt øremerket for denne typen kombinerte forvaltnings-, forsknings- og formidlingsprosjekt.